

ת"פ 8555/08/20 - מדינת ישראל, משרד הרווחה, העבודה, והשירותים
החברתיים נגד ס. עמל פרוייקטים בע"מ ח.פ. 515371755, סאלח
סולימאן

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

ת"פ 8555-08-20

בפני: כבוד הנשיא מירון שוורץ

המאשימה	מדינת ישראל משרד הרווחה, העבודה, והשירותים החברתיים ע"י ב"כ: עו"ד חן אביטן
הנאשמים	1. ס. עמל פרוייקטים בע"מ ח.פ. 515371755 2. סאלח סולימאן
	ע"י ב"כ: עו"ד עבד אלקאדר זאטוט

גזר דין

1. כתב האישום בהליך זה, הוגש כנגד חברת ס. עמל פרוייקטים בע"מ אשר בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום, עסקה באספקת שירותי כ"א, בין היתר לעבודות כלליות בענף המלונאות (להלן: **הנאשמת**) וכנגד מר סאלח סולימאן, ששימש כמנהל פעיל, מנכ"ל ובעלים בנאשמת (להלן: **הנאשם**). להלן יקראו יחדיו: **הנאשמים**.

2. בישיבה מיום 3.10.2021, בהתאם להסדר אליו הגיעו הצדדים, במסגרתו הודו הנאשמים בעובדות כתב האישום, הורשעו הנאשמים על פי הודאתם בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום. בין הצדדים הוסכם כי בהרשעת הנאשמים לא יהיה כדי למנוע מהנאשם להעלות במסגרת טיעוניו לעונש בקשה לחיוב ללא הרשעה.

העבירות בהן הורשעו הנאשמים

3. הנאשמת - הורשעה בשל עיסוקה כקבלן שירות מבלי שקיבלה לכך רישיון מאת השר, עבירה לפי סעיפים 2(א) יחד עם סעיף 20(ב) לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, תשנ"ו-1996 (להלן: **החוק**).

הנאשם - הורשע בשל הפרת חובת פיקוח של נושא משרה, לפי סעיפים 21 + 2(א) + 20(ב) לחוק.

עמוד 1

כתב האישום כלל ביחס לכל אחד מהנאשמים אישום בשל 26 יחידות עבירה אם כי במסגרת הטיעונים לעונש, ביקשה המאשימה לתקן כי "לנוכח העובדה שהתיק דנא קשור בתיק אחר (ת.פ 67119-02-20) היקף העבירות הופחת ל 23 עובדים" (עמוד 7 לפרוטוקול שורת 5-6).

עובדות כתב האישום

4. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, בין חודש אפריל 2019 לחודש יולי 2019 -פעלה הנאשמת כקבלן כוח אדם בכך שסיפקה שירותי כוח אדם למזמינת השירות "טיולי בועיינה בע"מ" באמצעות 23 עובדי הנאשמת. בביקורת שנערכה לנאשמת נמצא כי העובדים שימשו גם כתגבורת לעובדי מזמינת השירות שהוצבו יחדיו באתרי נופש שונים בצפון הארץ והועסקו בעבודות כלליות שונות בענף המלונאות.

5. הנאשם היה בתקופה הרלוונטית מנהל פעיל מנכ"ל ובעלים בנתבעת ולטענת המאשימה, במעשים המפורטים לעיל, הפר את חובתו לפקח ולעשות ככל שניתן למניעת ביצוע העבירה על ידי הנאשמת.

הטיעונים לעונש

6. **המאשימה** טענה בין היתר, כי בנסיבות שלפנינו בהן הועסקו 23 עובדים מדובר ב 23 יחידות עבירה ויש לגזור עונש בגין כל עבירה בנפרד והפנתה בסיכומיה לפסיקה.

בנוסף, עמדה המאשימה על הערכים החברתיים העומדים בבסיס החוק, והוסיפה כי מעסיק הפועל כקבלן ללא רישיון או שמקבל שירותים מקבלן שאין לו רישיון, חוטא תחת המטרות והתכליות של החוק. הדברים מקבלים משנה תוקף וחומרה לנוכח היקף התופעה של העסקת עובדים במתכונת העסקה קבלנית וזאת על מנת להימנע מקיום הוראות החוק הקוגנטיות.

באשר למדיניות הענישה הקבועה בעבירות נשוא כתב האישום, מבקשת המאשימה להפנות לשלושה פסקי דין: ת"פ 30397-03-17 **מדינת ישראל נ' א.ג. אור ברק בע"מ** [פורסם בנבו] מיום 13.2.2018 - שם הורשעה הנאשמת בקנס בשיעור 60% מהקנס המקסימאלי, לת.פ (ב"ש) 32556-07-14 **מ"י נ' פוינט א.נ. אבטחה**, [פורסם בנבו] מיום 29.12.2015, ותיק נוסף ת.פ (ת"א) 35528-12-16 **מ"י נ' פרח ירוק**, [פורסם בנבו] מיום 15.12.2018, שם נקבע כי מתחם הענישה הראוי הוא בין 30% ל- 60% מגובה הקנס המקסימלי.

בד בבד, המאשימה מציינת לזכות הנאשמים כי אין למי מהם עבר פלילי, הנאשמים שיתפו פעולה עם פעולות האכיפה וחסכו מזמנו היקר של בית הדין ולכן בהקשר הזה הדברים נזקפים לקולא לנאשמים. עוד טוענת המאשימה כי הנאשמת טוענת למצב כלכלי רעוע ואף הציגה מסמכים לכך (סעיף 33 לטיעוניה בכתב) מאידך, טוענת המאשימה כי מדובר בהיקף לא מבוטל של עובדים שבגינם לכאורה יש להחמיר בענישה.

עוד לטענתה, חומרת העבירה גם נלמדת ממניין יחידות העבירה ולענין זה מפנה המאשימה לע"פ 12602-03-20 מ"י נ' באר הנדסה בע"מ ואח' [פורסם בנבו] מיום 10.12.2020 (להלן: **ענין באר הנדסה**), שם בית הדין התווה את העקרונות לגזירת הדין במצבים של ריבוי עבירות.

בנסיבות, כאמור, מבקשת המאשימה להטיל על הנאשמת קנס בשיעור 50% מגובה הקנס המקסימלי במכפלה של 23 יחידות עבירה, קרי קנס שלא יפחת מסכום של ₪ 165,600 (מכפלה של גובה הקנס בשיעור 14,400 כפול 23 יחידות עבירה כפול 50%).

ביחס לנאשם - בגין הפרת חובת הפיקוח, מבקשת המאשימה קנס מקסימלי בסך של ₪ 50,000. בנוסף מבקשת כי בית הדין יגזור על הנאשמים לחתום על כתב התחייבות למשך 3 שנים שלא לעבור עבירה לפי חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כח אדם.

7. **הנאשמים**, בטיעוניהם, תיארו את נסיבות ביצוע העבירה וטענו כך:

הנאשם טוען כי מבדיקה שערך עת שפעל על מנת לקבל רישיון לפעילות של החברה - הנאשמת, הבין כי אמור לצבור ניסיון ורק לאחר מכן לפנות בבקשה לקבלת רישיון. הוא עבד תקופה קצרה ולא ארוכה "**נפל בין הכיסאות בענין הניסיון ובאותו זמן היה ביקורת במקום**".

הנאשמים מודים בביצוע העבירות וטוענים כי אינם מקלים ראש בעניין. עוד מציינים כי נחסך זמן בניהול ההליך.

באשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם - הנאשם הוא עו"ד במקצועו, אינו בעל עבר פלילי. הנאשם נשוי ואב לשני ילדים. הנאשם שירת בצה"ל ועודנו משרת במילואים. יתרה מכך, התנדב במשטרת ישראל מזה שנים, ומאחר והוגש כתב אישום כנגדו, הופסקה התנדבותו במשטרה.

לטענתו עבד עם עו"ד במשך שנתיים ולאחר מכן התחיל לעבוד כעצמאי בעבודות שונות עד שהקים את החברה - הנאשמת. עוד נטען כי מאחר ואביו של הנאשם עובד בתחום כח אדם, "**ניסה להיכנס לענין והיה שלב שזה לא צלח לו ובאותה תקופה העבירה הזו בוצעה**".

כן נטען כי לאחר ביצוע העבירה, הנאשמת חדלה מלפעול בתחום מיידית. למרות שפנה בבקשה לקבלת רישיון, בסופו של יום סורבה הבקשה בשנת 2020.

עוד במסגרת הטיעונים נטען כי בתקופה שהנאשם הפעיל את החברה, צבר חובות ונאלץ ליטול הלוואות בסכום של ₪ 120,000, שלטענתו עדיין משלם. לנאשם לא היתה פרנסה, נאלץ לעבוד עם אביו למספר חודשים ואז החל משבר הקורונה בעטיו נותר בלי עבודה כלל. היום, חזר לעבוד בתחום עריכת הדין.

לטענת הנאשמים, מדובר באירוע אחד, מאחר וכל העובדים הועסקו על ידי אותה מעסיקה ועל ידי אותה

מזמינה וכולם יש קשר הדוק בסמיכות זמנים. הפעילות של החברה היא אחת בתקופה קצרה.

הנאשמים מפנים לפסיקה וטוענים כי גם עת שמדובר במספר רב של עובדים ניתן לקבוע כי מדובר ב"אירוע אחד בלבד".

8. הנאשם מבקש להימנע מהרשעתו, לפי סעיף 192 א לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב - 1982, (להלן: החסד"פ). הנאשם טוען כי הוא מעונין לעבוד בשירות המדינה ולשם פניה למכרזים עליו להציג תעודת יושר ולחתום על ויתור סודיות. ככל שיורשע, ההרשעה תפגע בו ויגרם לו נזק של ממש. יתרה מזאת, ככל שיורשע, טוען כי "... עלול לגרום להגשת כתב אישום נגדו בלשכת עו"ד שכן מדובר בעבירה מסוג עוון ולכן לא יודע אם בסופו של יום תיחשב כעבירה של קלון". לכן, מבקש הנאשם כי בית הדין יפעיל את סמכותו וישלח אותו לשירות המבחן כדי לקבל תסקיר בעניינו.

9. המדינה בתגובה לבקשת הנאשם להימנע מהרשעתו, טוענת כי מדובר בחריג לכלל הרחב הנוטע בתורת הענישה, לפיו מקום שהוכחה אשמתו של אדם יש להרשיעו בדין. למעשה, החריג לכלל מניח שבמורכבות החיים האנושיים עשויים להיווצר מצבים קיצוניים שאינם מתאימים להחלת העיקרון הרחב המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת אשמה, כשלמעשה במצבים חריגים ויוצאי דופן, כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של הרשעה פלילית בנאשם לבין התועלת של ההרשעה לאינטרס הציבורי הרחב, לבית הדין הסמכות להחליט שחרף האשמה הוא לא מרשיע בדין.

במקרה דנא סבורה המאשימה כי מכלול השיקולים העומדים מבחינת בקשת הנאשם להמנעות מהרשעה, נוטה הכף להרשעתו.

אמנם הנאשם נעדר עבר פלילי אולם אין בטיעוניו נסיבה מיוחדת חריגה או יוצאת דופן שתצדיק חריגה גסה מהנורמה הנוהגת במשפט הפלילי. העבירה המיוחסת לנאשם היא מסוג עוון שאינה מן הקלות, החומרה שלה גם משתקפת מהסנקציה הקבועה בצדה. נסיבות העבירה גם הן אינן מעידות בהכרח על תום ליבו של הנאשם שכן הוא ידע על דרישות החוק לעסוק כקבלן כח אדם. כך גם סבורה המאשימה כי אין לפנינו מצב דברים בו מצבו הכלכלי או הרפואי של הנאשם רעוע. המאשימה גם כופרת בטיעון הנאשם ביחס להיותו עו"ד והחשש שההרשעה תשפיע אל מול לשכת עורכי הדין והרי שלא הוכח שמי שהורשע בדין זכאותו לרישיון נשללת או שמוגש באופן אוטומטי כנגדו הליך משמעתי שבסופו נשלל הרישיון.

דין והכרעה

אשר לבקשת הנאשם לביטול ההרשעה ומתן צו מבחן:

10. הסמכות לבטל את הרשעתו של נאשם שהורשע בביצוע עבירה נקבעה בסעיף 192א' לחסד"פ, כדלקמן:

**"הרשיעבית המשפט את הנאשם,
ולפני מתן גזר הדין אראה שיש מקום לתת לגביו צומבחן או צו שירות לתועלת הציבור,
רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות כאמור"**

כמו כן, קובע סעיף 71א(ב) לחוק העונשין:

"71א. (ב) מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, רשאי הוא לתת צו שירות גם ללא הרשעה, בנוסף למבחן או בלעדיו, ומשעשה כן יהיה דינו של צו השירות, לעניין סעיף 9 לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, כדין צו מבחן."

11. הכלל במשפט פלילי הוא כי אדם אשר הוכחה אשמתו בהליך פלילי - יורשע בדין. ככל שיטען נאשם שאין להרשיעו חרף ביצוע עבירה, עליו לשכנע את בית המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיווידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי (ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] מיום 21.8.1997, להלן: **הלכת כתב**). כך, לעניין האפשרות של הימנעות מהרשעה, כאשר הנאשם נמצא אשם בדין, נקבעה הלכת כתב:

"רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה, נוקט בית המשפט לפעמים בחלופה של הטלת מבחן ללא הרשעה".

עוד בהלכת כתב, עמד בית המשפט העליון על הקריטריונים להטלת שירות לציבור ללא הרשעה ופסק בין היתר כי הימנעות מהרשעה הינה אפשרית בהתקיימם של שני תנאים מצטברים: **הראשון** - על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם **והשני** - כאשר סוג העבירה מאפשר לוותר, בנסיבות המקרה המסוים, על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

ובעניין חדוות הורים (ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל נ' חדוות הורים** [פורסם בנבו] (8.2.14)) דן בית הדין בסוגיה וציין כי:

"הסמכות לבטל הרשעה מופעלת על ידי בתי המשפט במשורה, תוך שמירת נקודת המוצא כי אדם אשר הוכחה אשמתו בהליך פלילי - יש להרשיעו בדין. ההרשעה מהווה פועל יוצא מהפרת הנורמה הפלילית ומסייעת למיצוי ההליך הפלילי ותכליותיו. יישום נקודת המוצא מאפשר הליך אכיפת חוק תקין ושוויוני. בנוסף, הקפדה על עצם ההרשעה נדרשת לצורך העברת המסר ההרתעתי הרצוי..."

12. יפים הדברים לעיל גם לעניין העבירה בה הורשע הנאשם. לאחר בחינת טענות הצדדים וכלל החומר שבתיק, ועל יסוד אמות המידה שנקבעו בפסיקה, עולה כי לא התקיימו במקרה הנדון נסיבות קיצוניות וחריגות המצדיקות הימנעות מהרשעה.

אמנם, מדובר בנאשם שהינו אדם נורמטיבי הנעדר עבר פלילי, אולם כמוהו גם נאשמים רבים דומים, בעבירות מסוג זה.

הנאשם לא הצביע על נימוק ממשי, חריג, קיצוני או מיוחד בעניינו; כאשר מנגד, אופיין של העבירות, ההיבט

החברתי-כלכלי והשמירה על עקרונות השוויון בענישה וההרתעה אינו מצדיק במקרה דנן הימנעות מהרשעה.

הנאשם טען לנזק הצפוי להיגרם לו כתוצאה מהרשעתו אולם לא תמך טיעונו אלה באסמכתאות כלשהן. לפיכך, אין לקבל את בקשת הנאשם לביטול הרשעתו.

גזירת העונש על הנאשמים:

13. **הדין החל -** חוק העסקת עובדים ע"י קבלני כוח אדם מסדיר את העסקתם של עובדים במגזרים בהם קיימת נידודת גבוהה, על מנת שלא ינוצלו על דרך קיפוח זכויותיהם, כדוגמת שכר הולם ותשלום תנאים סוציאליים נאותים. לצורך כך, קובע החוק כי קבלן כוח אדם יחויב ברישיון לצורך עיסוקו בתחום זה. כמו כן, מטיל החוק אחריות על נושא משרה בתאגיד, המפר חובתו לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות על ידי התאגיד או מי מבין עובדיו.

סעיפי העבירה והעונש בצידן, המיוחסים לנאשמים:

"2(א) לא יעסוק אדם כקבלן כוח אדם אלא אם כן הוא בעל רשיון לכך מאת השר ועל פי תנאי הרשיון".

"20(ב) העובר על הוראות סעיף 2(א) או 10(א) או (א1), דינו - מאסר ששה חודשים".

ובנוסף, לנאשם מיוחסת עבירה בגין הפרת חובת הפיקוח:

"21. (א) נושא משרה חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות כאמור בסעיף 20 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר את חובתו האמורה, דינו - קנס כקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, "נושא משרה" - מנהל פעיל בתאגיד, שותף - למעט שותף מוגבל - ופקיד שתפקידו למנוע הפרת חוק זה.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף 20 בידי תאגיד, חזקה היא שנושא משרה הפר חובתו האמורה בסעיף זה, אלא אם כן הוכיח שנהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן כדי למנוע את העבירה".

14. החוק בא אם כן, להבטיח את זכויות העובד המועסק על ידי קבלן כוח אדם ורווחתו, באמצעות הדרישה ממבקש הרישיון להוכיח את כשירותו המקצועית לניהול עסק מסוג זה וכן להעמיד ערבויות מתאימות למילוי חובותיו כלפי עובדיו. ביהמ"ש העליון נדרש לסוגיה בבג"צ 450/97 **תנופה שירותי כוח אדם ואחזקות בע"מ נ' אלי ישי שר העבודה והרווחה** [פורסם בנבו], מיום 27.5.1998, תוך שהוא

קובע כי החוק בא להבטיח את זכויות העובד ואת רווחתו, תוך מתוך ההבנה כי קיים שוני מהותי בין דפוס העסקה ישיר, לבין דפוס העסקה באמצעות קבלן כוח אדם.

15. **באשר לגזירת עונשם של הנאשמים** - זו תתבצע על פי תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה", בו נקבעו מספר שלבים אותם יש ליישם לצורך קביעת העונש.

בע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' **מדינת ישראל** [פורסם בנבו], מיום 29.4.2013 (להלן: **עניין סעד**) עמד ביהמ"ש העליון על המנגנון התלת-שלבי לגזירת העונש שנקבע בתיקון 113. כך נפסק:

"בשלב הראשון - המקדמי, נדרש בית המשפט לבדוק האם הנאשם שלפניו הורשע בכמה עבירות, להבדיל מהרשעה בעבירה יחידה. במידה ומדובר בכמה עבירות, על בית המשפט לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. אם מדובר באירוע אחד, ימשיך בית המשפט 'כרגיל', אל שני השלבים הבאים (קרי, יקבע מתחם ענישה לאירוע כולו ויגזור עונש כולל לכל העבירות הקשורות לאותו אירוע (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין)). לעומת זאת, במידה ובית המשפט מצא כי בעבירות שבהן הורשע הנאשם מדובר בכמה אירועים, יקבע עונש הולם לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן יוכל לגזור עונש נפרד לכל אירוע (בד בבד עם קביעה האם ירוצו העונשים בחופף או במצטבר), או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין); בעקבות המסקנה שהתקבלה בשלב הראשון ימשיך בית המשפט לשני השלבים הבאים:

בשלב השני קובע בית המשפט מתחם ענישה ראוי בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה;

ובשלב השלישי נבחנות הנסיבות שאינן קשורות לעבירה, ובהתחשב בהן גוזר בית המשפט על הנאשם עונש המצוי במתחם הענישה שנקבע בשלב השני (אלא אם מתקיים אחד משני חריגים שיפורטו להלן). כאן המקום לציין כי הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה הנבחנות בעת קביעת מתחם הענישה (כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין), והנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה הנבחנות בגזירת העונש (כמפורט בסעיף 40יא לחוק העונשין) אינן רשימה סגורה, ואין בנסיבות שציין המחוקק ופרטן במפורש, כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לשקול נסיבות נוספות (סעיף 40יב לחוק העונשין) "

16. השאלה **אימתי מעשים ועבירות יוגדרו "אירוע אחד"** (השלב הראשון) - נדונה בע"פ 12113-04-14 **אחים ראני בע"מ נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו], מיום 12.3.2019 (להלן: **עניין אחים ראני**). בית הדין הארצי בעניין אחים ראני, שב ודחה את טענת המדינה לפיה יש לראות בכל עבירה של העסקה שלא כדין כאירוע נפרד, על יסוד הנפסק בפרשת חדוות הורים ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל - חדוות הורים** [פורסם בנבו], מיום 8.2.2014, והנפסק בפסיקת בית המשפט העליון שניתנה בע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו], מיום 29.10.2014. להלן עיקרי פסיקתו - והאזכורים שם (הדגשה במקור):

"ערעור המדינה מופנה כנגד גזר הדין של בית הדין קמא והוא מתמקד בטענה לפיה יש לראות בכל עבירה של העסקה שלא כדין כאירוע נפרד. גישה זו של המדינה נדחתה בפסק הדין המנחה של בית דין זה ע"פ 57160-01-14 מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ [פורסם בנבו] (8.2.2014) כדלקמן:

לגבי השאלה מהו "אירוע אחד" קיימות מספר גישות. עיון בפרוטוקולים של ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אשר דנה בהצעה לתיקון 113, מעלה כי הנושא נדון לעומקו אך לבסוף לא הוספה הגדרה ברורה למונח "אירוע", וזו הושארה לבתי המשפט בהתאם לנסיבות כל מקרה (ע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] מיום 27.8.14; להלן: עניין פלוני). בספרות הועלתה האפשרות להקיש לצורך כך מהפסיקה שעסקה בשאלה מהו "אותו מעשה" לעניין סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי (הקובע שאין להעניש יותר מפעם אחת "בשל אותו מעשה"), בה נקבע כי "השאלה מהו מעשה אחד נבחנת בכל מקרה ומקרה לפני נסיבותיו ואמת המידה לעניין זה איננה רק פיזית אלא גם נורמטיבית-ערכית. שניים מהם מבחני העזר אשר פותחו בפסיקה לצורך הכרעה בסוגיה זו: המבחן הצורני-עובדתי הבוחן האם הפעולות, אף שהן עוקבות ובוצעו ברצף, נפרדות וניתנות לפיצול; והמבחן המהותי-מוסרי, בגדרו יש לבחון, בין היתר, את חשיבותו של הערך הנפגע, את ריבוי הנפגעים ואת השיקול המוסרי אליו מצטרף גם שיקול ההרתעה" (ע"פ 8748/08 ברכה נ. מדינת ישראל, [פורסם בנבו] מיום 10.10.11, בו נקבע כי נהיגה בשכרות שהובילה למותם של ששה אנשים לא תיחשב כ"מעשה אחד" לצורך גזירת העונש).

לפי גישה זו, השאלה מהו אותו "מעשה" אמנם אינה זהה לשאלה מהו אותו "אירוע", אך גם לצורך השאלה מהו "אירוע" ניתן להיעזר במבחן הצורני-עובדתי וכן במבחן האינטרס המוגן, כך ש"מסכת של מעשים ועבירות תוגדר "אירוע אחד" בכל אותם מצבים שבהם ההסתכלות באירוע העברייני תביא את המתבונן למסקנה שפיצולם יהיה מלאכותי, וכי לאמיתו של דבר מדובר במכלול אחד", ועם זאת "ריבוי נפגעים עשוי להשפיע על הסיווג הראוי. כך, יהיה אפשר לקבץ רצף של עבירות נפרדות לכדי אירוע אחד כאשר מדובר בפגיעה קלה באינטרס המוגן או כשמדובר בקרבן אחד, ואילו כאשר האינטרס החברתי המוגן הוא אינטרס רב עוצמה, וקיימים מספר קורבנות, תופרד כל עבירה ותיחשב לאירוע בפני עצמו" (יניב ואקי ויורם רבין, הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא, הפרקליט נ"ב 413 (2012); להלן: ואקי ורבין; בעמ' 443).

בפסיקת בית המשפט העליון שניתנה בימים אלו (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ. מדינת ישראל, [פורסם בנבו] מיום 29.10.14) הסכימו שלושת השופטים כי יש להבחין בין "אירוע" לבין "מעשה", וכי "אירוע" הוא מונח רחב יותר אשר יכול לכלול מספר מעשים. לפי דעת הרוב (מפי השופטת דפנה ברק-ארז), כאירוע אחד תיחשבנה מספר עבירות שיש ביניהן "קשר הדוק", דוגמת סמיכות זמנים או היותן חלק מאותה תוכנית עבריינית (כדוגמאות ראו, למשל, את ע"פ 1127/13 גברזג'י נ. מדינת ישראל, [פורסם בנבו] מיום 15.1.14 - בו קשירת קשר לביצוע פשע, החזקת סכין ושווד בנסיבות מחמירות הוכרו כ"אירוע" אחד; או ע"פ 7222/13 אלוג' נ. מדינת ישראל, [פורסם בנבו] מיום 29.9.14 - בו נהיגה ללא רישיון, נהיגה בפסילה ונהיגה תחת השפעת משקאות משכרים שנעשו באותו זמן הוכרו כ"אירוע" אחד). השופט עוזי פוגלמן הצטרף, ככלל, לגישה זו, והדגיש כי הבחינה בשאלה זו הינה תכליתית-פונקציונלית ומהווה כלי עזר בלבד. השופט יורם דנציגר סבר שאין צורך במבחן חדש, וניתן להיעזר במבחן הצורני-עובדתי שפורט לעיל.

...

יוצא מכאן, כי אין לקבל את ערעור המדינה לפיו היה על בית הדין קמא לראות בכל אחת מהעבירות

של העסקה שלא כדין - ביחס לחברה - כאירוע נפרד; ובעבירות של נושא אחריות משרה לעבירות של העסקה שלא כדין שנעברו על ידי החברה - ביחס לכל אחד מהנאשמים כאירועים נפרדים."

17. קביעת מתחם הענישה הראוי (השלב השני) - תערך בהתאם לעיקרון ההלימות. בבואו של ביהמ"ש לקבוע מתחם ענישה ראוי יתחשב בשלושה עניינים: הערך החברתי, מדיניות הענישה הנהוגה והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. כך נפסק בענין סעד:

" ראשית, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו; שנית, במדיניות הענישה הנהוגה; ושלישית, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. נבאר שיקולים אלו להלן, אך לפני כן נדגיש כי עקרון ההלימות מביא בחשבון את חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ואת מידת אשמו של הנאשם. כלומר, יש להתחשב לא רק בסוג העבירה שבוצעה, אלא גם בנסיבות שבהן בוצעה ובמידת אשמו של הנאשם בביצועה...

הנסיבות המפורטות שם הן מגוונות. יש שבכוחן להשפיע לקולא או לחומרה; יש שלקולא בלבד; ויש שלחומרה בלבד (סעיף 40ט(ב) לחוק העונשין). הנסיבות שבכוחן להשפיע לקולא או לחומרה הן (לפי ספרורן שם): (1) התכנון שקדם לביצוע העבירה; (2) חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה; (3) הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה; (4) הנזק שנגרם מביצוע העבירה; (5) הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה. הנסיבות שבכוחן להשפיע לקולא בלבד הן: (6) יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו; (7) יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו, לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה; (8) מצוקתו הנפשית של הנאשם עקב התעללות בו על ידי נפגע העבירה; (9) הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב לפרק ה1. הנסיבות שבכוחן להשפיע לחומרה בלבד הן: (10) האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאשם בנפגע העבירה או ניצולו; (11) הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה " .

(הדגשה אינה במקור. ראו בענין סעד בסעיף 23 וסעיף 25 לפסה"ד).

בשלב זה, לא ניתן ביטוי לנסיבות האישיות של מבצע העבירה שאינן קשורות לעבירה.

18. גזירת העונש (השלב השלישי) - בשלב זה ינתן ביטוי לנסיבות האישיות של מבצע העבירה שאינן קשורות למעשה העבירה:

"אלה הן הנסיבות: (1) הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו; (2) הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם; (3) הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו; (4) נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב; (5) מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה; (6) שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק; ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא ייזקפו לחובתו; (7) התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומו לחברה; (8) נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה; (9) התנהגות רשויות אכיפת החוק; (10) חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה; (11) עברו הפלילי של הנאשם או העדרו".

(ראו בעניין סעד בסעיף 27 לפסה"ד).

עוד נפסק כי ביהמ"ש מוסמך בשלב גזירת העונש לקבוע עונש החורג ממתחם הענישה וככל שהתקיים אחד משני חריגים: האחד, "חריג לקולא" - השיקול השיקומי, וככל שנמצא כי הנאשם השתקם או שיש סיכוי של ממש לשיקומו. השני, "חריג לחומרה" - שיקול של הגנה על שלום הציבור, כלומר, מדובר בחריג שיתחשב באפשרות שקיים חשש ממשי שהנאשם ישוב ויבצע עבירות "וכי החמרה בעונשו והרחקתו מהציבור נדרשות כדי להגן על שלום הציבור" (סעיף 40 לחוק העונשין) (עניין סעד בסעיף 28 לפסה"ד).

19. שני שיקולים נוספים שבית המשפט רשאי להתחשב בהם בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם - אך בהתקיימם לא מוסמך ביהמ"ש לחרוג ממתחם הענישה "הם הרתעה אישית והרתעת הרבים (בהתאם לסעיפים 140 ו-140 לחוק העונשין)". (עניין סעד בסעיף 28 לפסה"ד).

לאור העקרונות כפי שהובאו לעיל נפנה לבחינת השיקולים המנחים בגזירת דינם של הנאשמים.

האם מדובר באירוע אחד/במספר אירועים/אירוע מרובה עבירות?

20. עולה מטיעוני המאשימה עצמה כי אינה מתנגדת לכך כי לפנינו נסיבות משותפות בהן בוצעה העבירה של עיסוק כקבלן כח אדם ללא רישיון, ביחס לכל העובדים (23) ששמותיהם פורטו בכתב האישום. לא זו אף זו, המעשים התרחשו בסמיכות של זמן ומקום.

21. במסגרת טיעוניה (סעיף 21 לטיעוניה בכתב) מבקשת המאשימה לקבוע כי מדובר באירוע מרובה עבירות וככזה חומרת הענישה צריכה להיגזר בהתאם. לטענתה, יש להתייחס ליחידות העבירה כמספר העובדים שהועסקו. לעניין זה מפנה המאשימה לעניין באר הנדסה.

22. להלן אביא את עיקרי פסק הדין בעניין באר הנדסה היפים לענייננו:

"ראשית, המונח "אירוע" אינו חופף למונח "מעשה", אלא הוא רחב ממנו. משכך, ובהתאם לנסיבות הענין, אירוע יכול שיהא מורכב ממעשה אחד או מספר מעשים. בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.10.14) נקבע כי יש להבחין בין "אירוע" לבין "מעשה", וכי "אירוע" הוא מונח רחב יותר אשר יכול לכלול מספר מעשים (ראו סעיפים 18 - 31 לחוות דעתו של השופט דנציגר ובין היתר האמור בפסקה 27 לפיה "כאמור, המונחים 'מעשה' ו'אירוע' שונים זה מזה, ואינם בהכרח חופפים זה לזה. מדיוני הועדה ומלשונו של המונח 'אירוע' עולה המסקנה כי המונח 'אירוע' רחב יותר מהמונח 'מעשה', וכי 'אירוע' אחד יכול לכלול 'כמה מעשים'". יצוין שכל חברי ההרכב שם הסכימו לאמור, הגם שבהמשך נחלקו בנוגע להנמקה המשפטית באשר למבחנים שצריכים לשמש להגדרתם

של מונחים אלו; ראו גם ענין חדוות הרים פסקה 16).

שנית, להגדרת "אירוע" ולהגדרת "מעשה" תפקידים שונים בתהליך גזירת הדין. המונח "מעשה" מגדיר את תקרת העונש המכסימלית שניתן להטיל במצבים של ריבוי עבירות. המונח "אירוע" מכתב את מספר מתחמי הענישה שיש לקבוע בתהליך גזירת הדין, כשלכל אירוע נדרשת קביעת מתחם ענישה נפרד.

הנה כי כן, ריבוי העבירות בהן הורשע הנאשם עשוי להצמיח אירוע או יותר (ולכל היותר כמספר העבירות בהן הורשע הנאשם), וכל אירוע עשוי להצמיח מספר מעשים (ולכל היותר כמספר העבירות הכלולות באותו אירוע). מכאן כי מספר האירועים והמעשים, הינו, לכל היותר, כמספר העבירות בהן הורשע הנאשם, ובחלק מהמקרים נמוך ממנו. כיוון שהמונחים "אירוע" ו"מעשה" הם מונחים שונים, הקבועים בדברי חקיקה שונים ובעלי תפקידים שונים, מתחדדת שאלת סדר בחינתם. מבחינה מתודולוגית, ובקליפת האגוז, סדר הבחינה במצבים של ריבוי עבירות הוא - זיהוי מספר האירועים; קביעת תקרת העונש ביחס לכל אירוע בהתחשב במספר המעשים מהם הוא מורכב; קביעת מתחם העונש ההולם בגין כל אירוע. על היבטים יישומיים אלה נרחיב להלן.

....

סיכום ביניים: כאשר נאשם מורשע בריבוי עבירות, ובית הדין קובע כי המדובר באירוע אחד הבא בגדר סעיף 40ג(א) לחוק העונשין - אזי מלאכת גזירת הדין תהא מורכבת מהשלבים הבאים: ראשית, הגדרת התקרה המכסימלית לעונש, כשלצורך זאת יש לבחון אם המדובר באירוע אחד בעל מעשה אחד או באירוע אחד בעל מספר מעשים; שנית, קביעת מתחם העונש ההולם בתוך התקרה המכסימלית שנקבעה בשלב הראשון; שלישית, בחינה אם יש הצדקה לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום או הגנה על שלום הציבור. רביעית, בהעדר הצדקה לסטות גזירת הדין בתוך מתחם העונש ההולם בדרך של קביעת עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע בהתאם לעקרונות שהותוו בתיקון 113"

23. בהתחשב בנסיבות העניין, ובעיקר בכמות העובדים שהועסקה, ניכר כי יש לקבל את עמדת המאשימה כי לפנינו ארוע אחד מרובה עבירות, אולם אין בקביעה זו כשלעצמה כדי להביא למסקנה כי יש להכפיל את הקנס המנהלי ב"יחידות העבירה", כלומר במספר העובדים.

לעניין זה אפנה לע"פ (ארצי) 35705-09-19 גיא ספירשטיין - מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיום 13.12.2020, שם בהתייחסו של בית הדין הארצי לנפסק בעניין באר הנדסה מוסיף, כך:

" בתמצית רבה נציין, כי יש להבחין בין אירוע אחד המורכב ממעשה אחד לבין אירוע אחד המורכב ממספר מעשים נפרדים "יחידות עבירה" כהגדרתן בפסק דינו של בית הדין האזורי; לעניין המבחנים לאבחנה בין "מעשה אחד" המצדיק הטלת עונש אחד לבין "כמה מעשים" המגבשים כמה עבירות ומאפשרים הטלת כמה עונשים, ראו: דיקלה ואקי מה בין ריבוי אירועים לריבוי עבירות משפט מפתח 102 (דצמבר 2015), שכן בחינה זו תשליך על תקרת העונש המכסימלית. עם זאת, גם במצב של מעשים נפרדים בתוך אירוע אחד "אין לקבוע את מתחם הענישה (או את העונש עצמו) באופן אוטומטי על פי הכפלה אריתמטית של הקנס המנהלי או הקנס הפלילי המירבי הנקוב בחוק (או כל

שיעור ממנו) במספר "יחידות העבירה" המרכיבות את האירוע, שכן יש בכך כדי לעקר את הקביעה כי מדובר ב"אירוע" אחד וכן עלולה לנבוע מכך תוצאה בלתי סבירה (בהיבט של גובה הקנס), המנוגדת להנחיה החקיקתית לקבוע עונש הולם ומידתי לאירוע הכולל (ע"פ (ארצי) 12606-04-19 ל.מ שירותי כח אדם (צפון) בע"מ - מדינת ישראל. [פורסם בנבו] פסקה 5 (16.2.2020); להלן - עניין ל.מ)".

24. במקרה הנדון, כתב האישום עוסק בהפרת החוק בשל עיסוק הנאשמת כקבלן כוח אדם ללא קבלת רישיון כדין. על מהותו של חוק זה וחשיבותו עמדתי לעיל ומכאן, שהפרת החוק משמעותה **פגיעה בערך החברתי** המבקש להגן על זכויות אדם ורווחתו. הפרה שכזו מחייבת התייחסות מתאימה של בית הדין בגזירת העונש, כזו שתיתן מענה הולם הבא לשמור על הערך החברתי החשוב שנפגע כתוצאה מההפרה.

25. **מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות מושא כתב האישום** - זו נלמדת מגזרי דין של בתי הדין לעבודה שניתנו הן כנגד המעסיק עצמו בגין עיסוק כקבלן כח אדם ללא רישיון והן כנגד נושאי משרה, בגין הפרת חובת הפיקוח, שם, נקבעו מתחמי ענישה בשיעור הנע בין **20% לבין 60%** (ראו למשל: ת"פ (ת"א) 11901-04-15 **מדינת ישראל נ' ארועים בטרניה בע"מ** (27.5.2017) שם נקבע מתחם הענישה במסגרת חוק קבלני כ"א נע בין 40% ל- 60% ; ת"פ (ב"ש) 6730-09-15 **מדינת ישראל נ' ל.טלי שירותים בע"מ** (18.8.2016) - נקבע מתחם ענישה בין 20% ל- 60% מהקנס המרבי - שם ראו אזכורי גזרי דין נוספים ומתחם הענישה בהם; ת"פ (י-ם) 127/09 **מדינת ישראל נ' דואיב אלירן** (06.04.2016) - נקבע מתחם ענישה בשיעור שבין 20%-50% מהקנס המרבי).

26. **ובאשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** - על פי סעיף 40ט' לחוק העונשין, בבוא בית המשפט לקבוע את מתחם הענישה ההולם בנסיבות הקשורות לביצוע העבירה נדרש בית המשפט להתחשב בנסיבות שעשויות להשפיע, לקולא או לחומרה.

במקרה דנן, בתקופת זמן החולשת על כ-4 חודשים, הועסקו 23 עובדים במסגרת העסקה קבלנית. לא נטען כי קופחו זכויותיו של מי מהעובדים ולא הוצגו נסיבות ואופן העסקתם של אותם עובדים. ואולם, גם בכך אין כדי להכשיר את העבירה או להתייחס אליה בקלות ראש, שכן הסדרת הרישיון על פי הקבוע בחוק הנה תנאי מקדמי והכרחי כדי לספק עובדים למזמיני שירות.

27. שוכנעתי כיבנסיבותיו שלתיקזה, לא ניתן להתעלם ממספר העובדים הרב שהועסקו על ידי הנאשמת. מנגד, אין הצדקה לחישוב אריתמטי של מספר העובדים שהועסקו והכפלתם בשיעור הקנס, שכן כפי שנקבע בעניין ספירשטיין, יעקר הדבר את הקביעה כי מדובר באירוע אחד ויביא לתוצאה בלתי סבירה ושאינה מידתית ביחס לאירוע הכולל. לפיכך, סבורני כי יש להביא בחשבון 10 יחידות עבירה ביחס לנאשמת, ומנגד, בכל הנוגע לנאשם, אשר הפר את חובת הפיקוח, עולה המסקנה כי מדובר באירוע אחד ובעבירה אחת, מאחר שלא ניתן לגזור גזירה שווה ממספר העובדים שהועסקו על ידי הנאשמת, לצורך הפקת רווח, לבין הפרת חובת פיקוח, שאין בעניינה כל רלוונטיות למספר העובדים שהועסקו. לפיכך, בכל הנוגע לנאשם, יש להביא בחשבון יחידת עבירה אחת בלבד.

28. לאור האמור לעיל, באשר לקביעת מתחם הענישה הראוי בעבירות המיוחסות לנאשמים, אזי ביחס לנאשמת, מתחם הענישה הראוי נע בין 40% ל- 60% מגובה הקנס המקסימלי בגין 10 יחידות עבירה. מתחם ענישה דומה הוא הראוי גם ביחס לעבירה של הפרת חובת הפיקוח ביחס לנאשם, בגין יחידת עבירה אחת.

29. ביחס לעונש הספציפי בתוך מתחם הענישה, נזכיר, כי הקנס המקסימלי הקבוע לעבירה בה הורשעה הנאשמת הוא 14,400 ₪ ואילו ביחס לעבירה של הפרת חובת פיקוח - 29,200 ₪. אם כן:

לגבי הנאשמת ייקבע מתחם הענישה על מנעד שבין 57,600 ₪ (40% X 14,400 ₪ מוכפל ב-10 יחידות עבירה) לבין 86,400 ₪ (60% X 14,400 ₪ מוכפל ב-10 יחידות עבירה).

לגבי הנאשם ייקבע על מנעד שבין 11,680 ₪ (40% X 29,200 ₪) לבין 17,520 ₪ (60% X 29,200 ₪) לעבירה.

העונש

30. עלפיהוראת סעיף 40 ג(ב) לחוק העונשין שלגזר את העונש מתחם הענישה בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. בענייננו, הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, אשר ישבה כדילתה שפיע על העונש הן כדלקמן:

א. לנאשמים אין עבר פלילי.

ב. הנאשם שהוא בעל משפחה, שירת בצה"ל והתנדב במשטרה. הנאשם אינו מתפרנס בתחום העיסוק שעסק בו בנאשמת. יש להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם וההלוואות שנטל כפי שטען לפתיחת החברה.

ג. אין להתעלם מתקופת ההעסקה הקצרה - 4 חודשים.

ד. הנאשמים הודו באשמה ובכך נמנעה התדיינות משפטית מלאה.

31. בשים לב למכלול השיקולים שפורטו לעיל, ניכר כי תכלית הענישה תוגשם אף בהטלת קנס שהיה בגובה הרף התחתון של מתחם הענישה בשיעור של 40% מהקנס המקסימלי.

סיכום

32. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

א. **על הנאשמת** - בגין עיסוקה כקבלן כוח אדם ללא רישיון מאת השר תוך העסקת מספר רב של עובדים, עמוד 13

עבירות לפי סעיפים 2 (א) + 20(ב) לחוק - קנס בסך של 5,760 ₪ בגין 10 יחידות עבירה, ובסך הכל - **₪ 57,600**.

ב. **על הנאשם** - בגין הפרת חובת הפיקוח המוטלת על נושא משרה בתאגיד, קנס בסך של **₪ 11,680** (עבירה לפי סעיף 2(א) + 20(ב) + 21 לחוק).

33. הקנסות ישולמו ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.1.22.

לאישולם אחד התשלומים במועד, תועמדי תרת הקנס לפירעון מיידי.

34. נוסף על כך, בתוך 30 יום מקבלת גזר דין זה, יחתמו הנאשמים על התחייבות להמנע מביצוע העבירה בה הורשעו, למשך שלוש שנים מיום החתימה, שאם לא כן, יחוייבו בתשלום הקנס המירבי - 14,400 ₪ לכל עבירה שתעבור הנאשמת, ו-29,200 ₪ לכל עבירה שיעבור הנאשם.

הנאשמים יפנו למזכירות בית הדין באמצעות בא כוחם על מנת לחתום על התחייבות כאמור ועל מנת לקבל שוברים לתשלום הקנס.

35. בהתאם לבקשתם, יישלח גזר הדין לצדדים בדואר.

ניתן היום, כ"ב חשוון תשפ"ב, 28 אוקטובר 2021, בהעדר הצדדים.

מירון שוורץ, נשיא